

Notariaat vreest 'duurkoop'
bij niet-notariële bv

De kosten van de lage-instap-bv

Om beginnende en groeiende ondernemers te faciliteren, willen de ministers van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) en Veiligheid en Justitie de verplichte oprichtingsakte voor een eenvoudige standaard bv afschaffen. Notarissen vrezen dat tegenover de lagere oprichtingskosten voor de ondernemer hogere kosten voor de maatschappij komen te staan door de lagere rechtszekerheid en grotere kans op misbruik. Het ministerie van EL&I denkt van niet. 'De controle bij oprichting wordt vervangen door controle gedurende de hele levensduur van de bv. In Engeland heeft de invoering van dit soort toezicht niet geleid tot meer fraude.'

TEKST Lex van Almelo | BEELD Roel Ottow

De verplichting om bij het oprichten van een bv langs de notaris te gaan verdwijnt. (...) Als ondernemer ben je al snel meer dan duizend euro kwijt aan notariskosten. (...) De afschaffing van de verplichting van de notariële akte geldt niet voor een klein aantal ondernemers die een BV met afwijkende statuten willen oprichten. De ministeries van Veiligheid en Justitie (V&J) en EL&I bereiden een wetswijziging voor om de verplichte notariële akte af te schaffen. Het streven is om dit voorstel komend jaar naar de Tweede

Kamer te sturen. Naast een notariële akte moeten ondernemers nu ook nog achttien-duizend euro startkapitaal storten voordat hun BV een feit is. Ook deze verplichting wordt afgeschaft. Een wetsvoorstel daartoe is in behandeling bij de Eerste Kamer. Door beide maatregelen dalen de administratieve kosten van het oprichten van een BV met 90 procent.' Aldus het ministerie van EL&I op 3 september in een persbericht.

VERBAZING

MKB-Nederland reageert positief op de aangekondigde administratieve lastenverlichting. Woordvoerder Mieke Ripken: 'De bv is een

populaire rechtsvorm voor ondernemerschap, zeker als een bedrijf zich verder gaat ontwikkelen. De administratieve lasten die met de oprichting van een bv gepaard gaan, vormen voor veel starters een struikelblok. Maar voordat we inhoudelijk kunnen reageren, willen we de exacte voorstellen afwachten.' De reacties uit het notariaat zijn minder positief. Twee dagen nadat de plannen bekend werden, stuurt juridisch directeur Lucienne van der Geld van Netwerk Notarissen een brief aan minister Opstelten van Veiligheid en Justitie. Zij wijst onder meer op België, Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland. Daar zijn voor starters bv-varianten met lagere drempels ingevoerd maar is de notariële oprichtingsakte nog altijd verplicht. De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) kwam met een persbericht onder de titel 'Goedkoop is duurkoop'. En ook KNB-voorzitter Geertjan Sarneel heeft een brief gestuurd naar Opstelten. De KNB is 'nogal verbaasd' over de veronderstelde hoge kosten en vraagt zich af 'wat het kabinet nu precies

‘De kans wordt groter dat boefjes een bv gebruiken’

beoogt met dit plan.’ Bovendien stipt de KNB de maatschappelijke kosten aan, terwijl zij zich afvraagt of de ondernemer met deze plannen daadwerkelijk goedkoper uit is. In WPNR van 24 september schrijven drie hoogleraren ondernemingsrecht, onder wie notaris Martin van Olffen (De Brauw Blackstone Westbroek N.V.) dat zij verwachten dat de kosten door ‘de ondoordachte actie’ van de bewindslieden alleen maar zullen toenemen.

KOSTEN

Er worden per jaar veertigduizend nieuwe bv’s opgericht in Nederland. Alleen als er meerdere aandeelhouders en bestuurders zijn, moet de notaris straks bij de oprichting worden betrokken om de samenwerkingsvorm vast te leggen. Als er niet meer dan één aandeelhouder en één bestuurder is, kan de lage-instap-bv worden opgericht zonder notariële tussenkomst. Volgens de goedkoopstenotarissen.nl kun je nu al voor 410 euro een bv oprichten. Maar buiten de top 3 van goedkoopste kantoren kost het al snel rond de 500 euro. Woordvoerder Bart Visser van EL&I: ‘Via het internet kun je met vooraf ingevulde formulieren voor zo’n 400 euro een bv oprichten. Maar meestal ben je meer kwijt omdat je wat advies wilt en vragen wilt stellen. Wanneer je al een bv hebt en een nieuwe bv wilt oprichten omdat je groeit, heb je dat advies niet meer nodig.’ Gezien de werkzaamheden die de notaris verricht en de zekerheden die hij biedt, vinden de notarissen Arnaud Wilod Versprille (Olenz) en Niek Zaman (Loyens & Loeff) de notariële kosten laag. Wilod Versprille: ‘De kosten van de notaris zijn al gedaald sinds de verklaring van geen bezwaar weg is. Als de verplichte

storting van een beginkapitaal straks verdwijnt en dus geen bankverklaring meer nodig is, kunnen de kosten met nog eens 100 tot 150 euro omlaag.’ Niek Zaman, tevens bijzonder hoogleraar notarieel recht aan de Universiteit Utrecht: ‘Een iPad is duurder. Bovendien, rechtszekerheid mag toch wel iets kosten?’

RECHTSZEKERHEID

Arnaud Wilod Versprille: ‘De notaris controleert de identiteit van de oprichter en kijkt of die voorkomt in het faillissements- of curatele register. In het kader van criminaliteitsbestrijding gaat hij ook na wie de uiteindelijke begunstigde is. Als je die toets helemaal loslaat, weet je onvoldoende of de bv wel bestaat. In Duitsland zijn er grote problemen met Engelse Ltd’s die door het negeren van Engelse regels wel zijn opgericht maar inmiddels zijn opgeheven zonder dat dat kenbaar is voor het publiek. Je kunt ook moeilijk alleen de eenvoudige oprichting van het Engelse rechtssysteem overnemen zonder de zware Engelse handhavingssancties ook in te voeren. Natuurlijk kan ook een andere partij, bijvoorbeeld de Kamer van Koophandel, deze beoordeling bij de oprichting doen. Maar is het dan wel zoveel goedkoper?’ Niek Zaman: ‘In Roemenië kun je een bv oprichten zonder notaris. Maar ik weet niet of Nederland als jurisdictie op dezelfde lijn zou moeten zitten als Roemenië. De wetgeving is er weliswaar ook om ondernemers te faciliteren, maar rechtszekerheid is een zeer belangrijke andere pijler. De hele financiële crisis is voor een deel veroorzaakt door gebrek aan vertrouwen. Nu ga je een pijler onder het internationale vertrouwen in de bv weghalen

zonder dat de gevolgen goed zijn onderzocht. De reputatie van de bv wordt er, door de wegvallende controles, ook niet beter op. Dat betekent bijvoorbeeld dat banken garanties gaan vragen aan de aandeelhouders. En dat stuwt de kosten weer op.’

AANSPRAKELIJKHEID

Niek Zaman: ‘Je zou gek zijn wanneer je als starter geen bv wilt, want je aansprakelijkheid wordt beperkt tot het vermogen dat in de bv zit. Dit kan na invoering van de Flex-bv maar 1 euro zijn.’ De eis om bij oprichting 18 mille te storten op de rekening van de bv leidt er in de huidige praktijk nogal eens toe dat de oprichter het gestorte bedrag meteen weer leent van de bv. Met de afschaffing van de oprichtingsakte zou onder meer ‘een uitkeringstoets’ worden ingevoerd, waarbij het verboden is dividend uit te keren wanneer er onvoldoende uitzicht is op winst. Arnaud Wilod Versprille: ‘De verplichte storting van een beginkapitaal is volstrekt overbodig. Om de schuldeisers te beschermen moet je ervoor zorgen dat de onderneming voldoende gekapitaliseerd is. Wat voldoende is, zou moeten afhangen van de aard van de onderneming en het businessplan. Als de bv failliet gaat en er onvoldoende geld in de onderneming is gestoken of te veel geld uit de onderneming is gehaald, kan dat tot bestuurdersaansprakelijkheid leiden.’ Niek Zaman: ‘Je kunt je ook voorstellen dat de bestuurder-aandeelhouder van een niet-notariële standaard bv altijd persoonlijk aansprakelijk is. Net als de bestuursleden van een informele vereniging.’

POORTWACHTER

De verklaring van geen bezwaar, waarbij de justitiële antecedenten van de oprichter werden gescreend, is al eerder afgeschaft. Deze momentopname is vervangen door een nog niet precies bekende vorm van permanent toezicht. Niek Zaman betreurt de afschaffing van deze verklaring niet. 'Ik heb nooit de indruk gekregen dat deze preventieve toetsing werkte. Maar de identiteits- en bevoegdheidscontrole bij oprichting halen mogelijk wel iets uit.' Arnaud Wilod Versprille: 'Je moet toch ook proberen om de criminaliteit een beetje buiten te houden. De notaris heeft daarbij een functie als poortwachter. Of ik meld een ongebruikelijke transactie of ik weiger mijn dienst. Als je alles bij elkaar neemt, vind ik de notaris helemaal niet zo duur. Wanneer iemand anders die controlesystemen moet opzetten, ben je al een heleboel tijd en geld verder. En het niet doen van die checks maakt het nog veel duurder, omdat handhaving achteraf erg veel geld kost. Nog afgezien van de kosten die een afkalvend vertrouwen in de bv met zich meebrengt.' Volgens Zaman ligt

misbruik natuurlijk op de loer. 'De kans wordt groter dat boefjes een bv gebruiken. De maatschappelijke kosten daarvan zijn enorm', aldus Zaman. Mieke Ripken van MKB-Nederland: 'Wij hechten uiteraard zeer aan goede controle op misbruik. We gaan ervan uit dat de nadere voorstellen van de minister daarin ook zullen voorzien.' EL&I denkt dat het wel losloopt met het misbruik, omdat de preventieve controle plaatsmaakt voor monitoring. Woordvoerder Bart Visser: 'In het Verenigd Koninkrijk heeft de verandering van het preventieve toezicht in monitoring niet geleid tot meer misbruik van rechtspersonen.' Volgens Lucienne van der Geld heeft de minister van Veiligheid en Justitie een toezegging gedaan aan de Kamercommissie. 'Ik keek via de parlementaire webcam naar de vergadering over de Invoeringswet Flex-bv en hoorde hem toezeggen dat er een fundamentele visie komt. Daarbij gaat hij in op de pro's en contra's en de bestrijding van fraude met bv's.' De woordvoerder van het ministerie was niet bereikbaar voor commentaar.

ALTERNATIEVEN

Zaman: 'Als je de administratieve lasten wilt verlagen, oké. Schaf dan de identificatieverplichtingen van de Wwft [Wet ter voorkoming van witwassen en financieren terrorisme – red.] af. Dat kost banken en dienstverleners een heleboel geld en levert niets op. Het gaat me niet om het melden van ongebruikelijke transacties. Dat moet je uiteraard blijven doen. Maar het identificeren van mensen die je al drie jaar kent, haalt niets uit. Alleen al de kilometers die cliënten moeten rijden om zich te komen legitimeren, kosten al een fors bedrag.' Arnaud Wilod Versprille: 'Je kunt de administratieve kosten ook eenvoudig verlagen door in de wet een regel op te nemen dat bij de rechtspersoon met één bestuurder-aandeelhouder alle besluiten van het bestuur worden geacht te zijn genomen met instemming van de algemene vergadering en vice versa.' ■